

IVF og ICSI-børn klarer sig lige så godt som deres jævnaldrende, viser forskning

Af journalist Anne Buur

Siden det første barn blev født i Storbritannien efter IVF-behandling tilbage i 1978, er antallet af børn født efter fertilitetsbehandling steget støt, og i dag er over 8 millioner børn kommet til verden efter henholdsvis IVF og ICSI-behandling. I takt med at børnene er vokset op, er det blevet muligt at forske i deres motoriske og kognitive udvikling for at blive klogere på, hvordan de klarer sig sammenlignet med deres jævnaldrende. Det er derfor, hvad et omfattende dansk forskningsprojekt, udført af fertilitetslæge Bjørn Bay sammen med danske og internationale kolleger, har gjort. Resultatet af forskningen er positivt. IVF og ICSI-børn klarer sig lige så godt som deres jævnaldrende på alle de målte parametre.

Bjørn Bay er medejer af Maigaard Fertilitetsklinik i Aarhus. Han er speciallæge i gynækologi og obstetrik. Derudover er han særligt optaget af forskning og ny viden om fertilitetsbehandlinger, og om effektiviteten og sikkerheden ved behandlingerne. Interessen har blandt andet bragt ham til et forskningsophold på Aarhus Universitet og Cambridge University i Storbritannien. Indtil videre er det blevet til mere end 30 videnskabelige artikler med et særligt fokus på børns udvikling efter fertilitetsbehandling, og flere priser i ind- og udland.

Forsvarlig fertilitetsbehandling

Bjørn Bay fortæller, at hans forskningsprojekter startede op i 2010 båret ud fra spørgsmålet om, hvad der er det vigtigste, når man er ufrivilligt barnløs. Øverst på listen står ofte ønsket om at få et sundt og raskt barn efterfulgt af graviditetschancen pr. forskning, medicin, osv.

”Fertilitetsbehandlinger i dag bliver tiltagende

komplekse, og nye teknikker udvikles. Som fagfolk skal vi derfor blive ved med at spørge os selv, om behandlingerne er sikre og ansvarlige,” siger Bjørn Bay.

Indgangsvinklen i forskningsprojekterne består derfor både i langtidsofølgning af børn, som er kommet til verden efter traditionel IVF og ICSI-behandling, og kortere opfølgning med udgangspunkt i nye behandlingsteknikker. Formålet er at belyse, hvordan børnene klarer sig på kort og lang sigt i forhold til deres jævnaldrende.

Børnenes mentale helbred

I det første studie indgik 2000 børn født efter fertilitetsbehandling. Studierne havde til formål at kigge på børnenes mentale sundhed ved blandt andet at lave en IQ- og opmærksomhedstest hos 5-årige børn, som er kommet til verden efter fertilitetsbehandling.

Nogle undrer sig måske over, hvorvidt man kan lave en valid test på så små børn, men Bjørn Bay forklarer, at man kan konkludere flere ting allerede på dette tidspunkt i et barns liv.

”Når man laver en IQ-test på 5-årige, er det fordi, resultatet er ret stabilt. Klarer de sig godt på dette tidspunkt, klarer de sig oftest også godt senere,” fortæller han.

I testen indgik forskellige øvelser, som havde til formål at teste børnenes evne til at fastholde opmærksomheden, også når der var forstyrrende elementer.

Resultatet af IQ-testen viste, at børnene er lige så intelligente og opmærksomme som deres jævnaldrende.

IQ-testen blev senere gentaget på unge mænd i alderen 18 til 20 år ved Forsvarets Dag. Her var resultatet mellem de to grupper fuldstændig sammenligneligt. Det samme gjorde sig gældende, da man analyserede karaktererne i folkeskolens og gymnasiernes afgangseksaminer.

I et neuro-kognitivt studie undersøgte forskerne også risikoen for psykiatriske diagnoser hos børn mellem 8 og 17 år. De psykiatriske diagnoser omhandlede blandt andet ADHD, Aspergers syndrom, autisme, tics og psykomotoriske symptomer. For at sikre et validt resultat, var det vigtigt at vælge den rigtige kontrolgruppe med udgangspunkt i blandt andet uddannelse og økonomi hos forældrene.

Studiet viste ingen øget risiko for at udvikle en psykiatrisk diagnose ved sammenligning af børn født efter fertilitetsbehandling og naturligt undfangede børn.

Gestationsalder og fødselsvægt

Traditionelle IVF og ICSI-behandlinger har været udført i mange år, og derfor findes der veldokumenterede studier relateret til gestationsalder og fødselsvægt hos børn født efter fertilitetsbehandling.

Overordnet set forholder det sig sådan, at risikoen for komplikationer er reduceret i takt med, at antallet af tvillingefødsler efter fertilitetsbehandling er faldet kraftigt. Ikke desto mindre ser man fortsat en øget risiko for præterm fødsel, lav fødselsvægt og lav vægt

hos fosteret i maven. Omvendt ses der hos børn født efter behandling med fryseæg, en øget tendens til en fødselsvægt over gennemsnittet.

”Vi ved ikke, hvorfor det forholder sig sådan. Vi har dog kigget på det voksende barn, hvor vi kan fastslå, at den store gruppe af 5-årige født efter fertilitetsbehandling, havde nøjagtig samme vægtskurve som alle andre 5-årige, og det samme har gjort sig gældende, når vi har set på gentagne målinger op gennem barn- og ungdom,” fortæller Bjørn Bay.

Selvom der kan være en størrelsesforskel på tidspunktet for fødslen, vil denne forskel altså udligne sig, når børnene bliver større.

Børnene klarer sig godt

På baggrund af Bjørn Bays forskning kan det derfor fastslås, at børn født efter fertilitetsbehandling klarer sig lige så godt som deres jævnaldrende. De er lige så intelligente og har ikke hverken større eller mindre risiko for at få stillet en psykiatrisk diagnose. Opfølgningen af børnene på den lange bane er derfor ens, uanset om der er tale om kunstig befrugtning eller ej.

”Det var det resultat, som jeg havde forventet og håbet på. Alligevel er det vigtigt, at vi bliver ved med at undersøge dette på den lange bane, ikke mindst fordi der hele tiden udvikles nye og avancerede behandlingsteknikker. Samtidig er jeg meget taknemmelig for den tid børnene, deres familier og naturligvis mine kolleger har brugt for at nå hertil. Er der tale om traditionelle IVF og ICSI-behandlinger, kan vi nu konkludere, at børnene bliver lige så sunde og raske som naturligt undfangede børn ” siger Bjørn Bay. ●

